

Stadsledningskontoret

JURIDISKA AVDELNINGEN
ALLMÄNJURIDISKA ENHETEN

Bilaga 1

DNR 125-2630/2004 SID I (4)

2004-08-30

Länsrätten i Stockholms län
Box 17106
104 62 STOCKHOLM

M Å L N R I 3 5 8 8 - 0 4 R O T E L 2 2 4

Länsrätten har förelagt Stockholms stad att yttra sig med anledning av att Sten Nordin, Jan Björklund och Ewa Samuelsson samt Per-Ola Larsson överklagat Stockholms kommunfullmäktiges beslut 2004-07-01 § 3 om avtal mellan Stockholms stad och Finansdepartementet respektive Vägverket avseende försöket med trängselskatt.

Länsrätten har i beslut den 9 juli 2004 och den 12 augusti 2004 avslagit yrkandena om inhibition.

Beslutet

Stockholms kommunfullmäktiges beslut den 1 juli 2004 § 3 lyder:

Kommunfullmäktige hade alltså – i enlighet med kommunstyrelsens förslag – beslutat följande.

1. Bilagda avtal mellan Stockholms stad och Vägverket godkänns, *bilaga 1 till utlåtandet*.
2. Kommunstyrelsen bemyndigas att träffa kompletterande avtal med Vägverket efter vad som anges i utlåtandet.
3. Kommunstyrelsen bemyndigas att träffa avtal med regeringen om stadens medverkan i försöket m.m. och statens ersättning härför till staden.
4. Återremissen anses därmed vara besvarad.

Överklagandena

Staden uppfattar att överklagandena avser kommunfullmäktigebeslutets punkter 2 och 3 om bemyndigande för kommunstyrelsen.

Som överklagandena får förstås är grunderna att besluten inte tillkommit i laga ordning (10 kap. 8 § p. 1 kommunallagen), att det organ som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter (10 kap. 8 § p. 3 kommunallagen) samt att beslutet strider mot lag eller annan författning (10 kap. 8 § p. 4 kommunallagen).

Sten Nordin m. fl. har bl. a. hänvisat till 3 kap. 9 och 10 §§ kommunallagen och anfört att delegation till kommunstyrelse och tjänsteman inte är tillåten. Vidare har de hänvisat till 5 kap. 26 § kommunallagen och anfört att eftersom gatu- och fastighetsnämnden inte getts tillfälle att yttra sig skall besluten upphävas.

Per-Ola Larsson har hänvisat till 6 kap. 34 § kommunallagen och anfört att delegation till tjänsteman inte får ske. Han har även angett att beslutet strider mot lagen om offentlig upphandling och kommunallagen. Vidare har han hänvisat till stadens åligganden enligt en rad rättighetslagar och anfört att beslutet strider mot 1 kap. 1 § RF.

Inställning

Staden bestriider klagandenas yrkande om att beslutet upphävs.

Bemötande

Bakgrund

Staden hänvisar till vad som framgår av tjänsteutlåtandet 2004:101 och det tidigare ingivna yttrandet till länsrätten.

Sten Nordin m. fl. överklaganden

Som framförts i det tidigare yttrandet är det kommunfullmäktige som fattat beslut om att upphandlingen skall övergå till Vägverket. Kommunfullmäktige har vidare noga redovisat de olika alternativa sätt på vilken övergången skulle ske. Kommunstyrelsens bemyndigande, enligt beslutspunkten 2, att träffa ett kompletterande avtal med Vägverket innebär närmast att fullfölja kommunfullmäktiges beslut. Det har inte inneburit att kommunfullmäktige delegerat till kommunstyrelsen att fatta beslut i ärende "av större vikt" eller om "budget, skatt eller andra viktiga ekonomiska frågor". Med hänsyn till de direktiv kommunfullmäktige lämnat har det beslut kommunstyrelsen erhållit i uppdrag att fatta inneburit små möjligheter till självständig handläggning utan närmast varit av verkställande art.

Kommunstyrelsen har också bemyndigats att träffa avtal med regeringen om kostnaderna för försöket, kommunfullmäktiges beslutspunkt 3. Som framgått ovan har i propositionen 2003/04:145 angetts att staten skall stå för stadens kostnader för försöket, att första årets avskrivningskostnader

för försöket i fråga om investeringar skall avräknas mot intäkterna samt att resterande del av intäkterna skall utbetalas till länet i form av ytterligare satsningar på kollektivtrafiken. Regeringen har som nämnts bekräftat detta i efterföljande beslut.

Det bemyndigande kommunstyrelsen erhållit innebär att Stockholms stad med staten skall träffa ett avtal i vilket dessa kostnader förtydligas och specificeras inom de ramar riksdagen och regeringens beslut ger.

Att bemyndiga kommunstyrelsen att träffa detta preciserade avtal innebär därför inte att kommunfullmäktige delegerat till kommunstyrelsen att fatta beslut i ärende "av större vikt" eller om "budget, skatt eller andra viktiga ekonomiska frågor". Även här är det snarast fråga om ett uppdrag av närmast verkställande karaktär.

Vad Sten Nordin m.fl. anfört om delegeringsrätten får uppfattas att de gör gällande att i ärendet aktuella avtal som kommunstyrelsen bemyndigats att träffa är av större vikt och därför inte lagligen kan delegeras till kommunstyrelsen.

I 3 kap. 9 § kommunallagen framgår att fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen. I paragrafen sker en exemplifiering i åtta punkter.

Med hänvisning till vad som anförts om de nu överklagade besluten är det inte fråga om ett ärende av större vikt som omfattas av 3 kap. 9 § kommunallagen. Att träffa kompletterande avtal med Vägverket och att träffa avtal med regeringen faller därför inte inom området för ärenden som fullmäktige ensam har beslutanderätt till, utan möjlighet att delegera.

Med stöd av bestämmelsen i 3 kap. 10 § kommunallagen har det således varit lagligt att delegera till kommunstyrelsen på sätt som skett. Kommunfullmäktige har inte överskridit sina befogenheter.

I sammanhanget kan betonas att syftet med 1991 års kommunallag bl. a. var att få till stånd en friare arbetsfördelning mellan fullmäktige och nämnderna. Utrymmet för vad som kan delegeras är givetvis större för en kommun av Stockholms storlek än för små kommuner.

Till bemötande av vad Sten Nordin m.fl. anfört om beredningen av ärendet får stadens anföra följande:

Av tjänsteutlåtande 2004:101 framgår att ärendet remitterats till stadsledningskontoret som berett ärendet. Stadsledningskontoret har enligt sin instruktion (Kfs 2000:7) till uppgift att biträda kommunstyrelsen i dess ledning och samordning av den kommunala förvaltningen och är styrelsens verkställande, beredande och förvaltande organ.

Kommunstyrelsen har efter sedvanlig beredning av borgarrådsberedningen beslutat i ärendet den 1 juli 2004.

Kommunallagens bestämmelse i 5 kap. 26 § kommunallagen innebär att innan ett ärende avgörs av fullmäktige skall det ha beretts antingen av en nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör eller av en fullmäktigeberedning.

Upphandlingsärendet har helt hanterats av stadsledningskontorets miljöavgiftskansli. Med hänsyn till detta och till de överklagade beslutens innebörd, att träffa avtal med Vägverket om överförande av upphandlingen och att träffa avtal med staten om kostnaderna för försöket, har beredningen skett såsom nämnts. De avtal som nu är aktuella berör enbart kommunstyrelsens verksamhetsområde. Ärendet berör inte gatu- och fastighetsnämndens verksamhetsområde eller uppgifter.

Det är kommunfullmäktige som ensam bestämmer omfattningen av sina ärendens beredning.

Ärendet har alltså beretts i laga ordning.

Per-Ola Larssons överklagande

Staden hänvisar till vad som anförts ovan, delegationen till stadsdirektören har skett i enlighet med kommunallagens regler. Det är som nämnts inte fråga om delegation av en principiell fråga. 6 kap.34 § kommunallagen handlar om delegering inom en nämnd.

Vad Per-Ola Larsson anför om själva upphandlingen kan inte beaktas inom ramen för laglighetsprövningen.

Inte heller strider beslutet mot kommunallagen. Som föredragande borgarråd framhållit har Stockholm stad genom att överlämna hela upphandlingen till Vägverket genomfört en rättelse föranledd av Kammarrättens dom 2004-06-10.

Beslutet strider på intet sätt mot några rättighetslagar eller 1 kap. 1 § Regeringsformen.

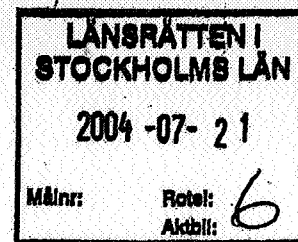
Sammanfattningsvis har klagandena inte anförts några omständigheter som kan föranleda att det överklagade beslutet skall upphävas på någon av de grunder som anges i 10 kap. kommunallagen.

ÖVERKLAGANDE

Länsrätten i Stockholms län
Box 17106
104 62 Stockholm

Klagande

Sten Nordin, oppositionsborgarråd
Jan Björklund, oppositionsborgarråd
Ewa Samuelsson, gruppledare

Överklagade beslut

Stockholms kommunfullmäktige beslut den 1 juli 2004 om avtal mellan Stockholms stad och Finansdepartementet respektive Vägverket avseende försöket med trängselskatt, samt kommunstyrelsens beslut samma dag i samma ärende. (bilaga 1)

SAKEN

Laglighetsprövning

YRKANDEN

1. Att länsrätten upphäver Stockholms kommunfullmäktiges och kommunstyrelsens beslut.
2. Att länsrätten, till dess att länsrätten slutgiltigt har avgjort ärendet, förordnar att de överklagade besluten tills vidare inte ska gälla, samt förbjuder staden att tillsvidare vidta några åtgärder i ärendet.

GRUNDER OCH ÖVRIGA OMSTÄNDIGHETER**Bakgrund**

Sveriges riksdag har beslutat om en ny statlig skatt på biltrafik. Stockholms kommunfullmäktige har beslutat att införa denna nya skatt på biltrafik som passerar genom Stockholms innerstad under vissa tider. Den statliga skatten ska tas upp genom ett biltullssystem som kommunen beslutade att upprätta runt innerstaden och som fullmäktige gav kommunstyrelsen i uppdrag att upphandla. Besluten överklagades och

upphandlingsbeslutet upphävdes av kammarrätten i dom den 10 juni 2004. Domen är överklagad av staden.

Den 1 juli 2004 fattade fullmäktige beslut om att i ett avtal överlämna upphandlingen till Vägverket. Fullmäktige bemyndigade kommunstyrelsen att träffa avtal med Vägverket och kommunstyrelsen bemyndigade i sin tur stadsdirektören att träffa avtal i enlighet med fullmäktiges beslut.

Delegationsbesluten saknar lagstöd

Enligt 3 kap. 10 § kommunallagen har fullmäktige rätt att uppdra åt nämnder att fatta beslut i fullmäktiges ställe. Delegeringsrätten är dock begränsad och får inte gälla sådana ärenden som anges i 3 kap. 9 § första stycket, bland annat ärenden "av större vikt" och "budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor".

Det avtal som fullmäktige och kommunstyrelse delegerat vidare till stadsdirektören att fatta beslut om rör en upphandling i miljardklassen. Kostnaden för hela försöket är beräknat till 1, 8 miljarder kronor. Ansvarsfördelningen mellan stad och stat är ännu inte klara och undertecknade i avtal.

På grund av att kammarrätten upphävt fullmäktiges beslut att inleda upphandling finns det i skrivande stund dessutom en uppenbar risk att staden kan lida ekonomisk skada genom skadeståndsanspråk, grundade i skadeståndsreglerna i lagen om offentlig upphandling, riktas mot staden.

Finansborgarrådet Annika Billström skriver själv inför det första beslutet om trängselavgifter i Stockholms stads kommunfullmäktige i juni 2003 *"Att genomföra ett försök med miljöavgifter i Stockholmsregionen är ett avgörande steg för att lösa den trafikinfarkt som redan i dag hämmar hela regionens utveckling."* Utlåtande 2003:50 (bilaga 3). Även ärendet den första juli i år bör därför anses vara av större vikt och därför olagligt att delegera.

Avtalen mellan staden och Vägverket respektive Finansdepartementet, måste med tanke på beloppen och betydelsen för Stockholm, anses vara ett i kommunallagens mening ärende av

större vikt. Införandet av en ny skatt och de betydande kostnaderna för detta gör att det även måste ses som ett ärende om viktig ekonomisk fråga. Delegering till kommunstyrelse eller tjänsteman är därför inte tillåten. Länsrätten ska därför upphäva fullmäktiges och kommunstyrelsens beslut.

Enligt 5 kap. 26 § kommunallagen ska ett ärende beredas av den nämnd vars verksamhetsområde det berör. Så har inte skett i detta fall då Gatu- och fastighetsnämnden inte getts möjlighet att yttra sig.

Det av fullmäktige fastslagna reglementet för Gatu- och fastighetsnämnden påvisar nämndens beröringspunkter till det aktuella ärendet. Det gäller framförallt 1 § punkt 1, 5 10, 14 och 15. Reglemente för nämnden bifogas. (se bilaga 2).

Inför fullmäktigebeslutet rörande införandet av trängselskatt i juni 2003 gavs bland annat Gatu- och fastighetsnämnden möjlighet att yttra sig i frågan (se bilaga 4) och förfarandet i det aktuella ärendet är ett undantag från den praxis som varit gällande vid beredning av dessa ärenden till kommunfullmäktige.

Gatu- och fastighetsnämnden är den nämnd som löpande har fattat beslut kring försöket med trängselskatt och avsaknaden av ett yttrande riskerar därför att försvåra och fördyra försöket. Eftersom Gatu- och fastighetsnämnden inte getts tillfälle att yttra sig i frågan ska länsrätten därför upphäva fullmäktiges och kommunstyrelsens beslut.

Skäl för s.k. inhibition

Till dess att länsrätten slutgiltigt avgjort ärendet bör länsrätten förordna att de överklagade besluten tills vidare inte ska gälla, samt ålägga staden att tillsvidare inte vidta några åtgärder i ärendet.

Om stadsdirektören, under ärendets beredning i länsrätten, på stadens vägnar ingår avtal med staten skulle staden kunna lida ekonomisk skada och skapa rättsförhållanden som inte gick att återställa efter det att länsrätten meddelat dom.

Stockholm 2004-07-21

Sten Nordin

Sten Nordin

Moderaterna

Stadshuset

105 35 STOCKHOLM

A stylized, abstract signature consisting of several vertical and diagonal strokes.

Jan Björklund

Folkpartiet Liberalerna

Stadshuset

105 35 STOCKHOLM

Ewa Samuelsson

Ewa Samuelsson

Kristdemokraterna

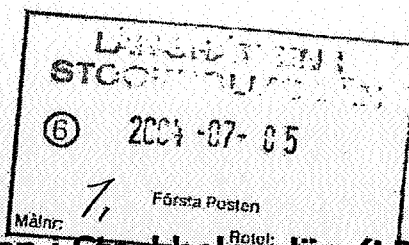
Stadshuset

105 35 STOCKHOLM

Per-Ola Larsson

3 juli 2004

Ulrikagatan 13
115 23 Stockholm
Tel. 667 15 70
Pnr 370417-2653

13588-04/80

Till Länsrätten i Stockholms län (LR)

- Överklagande av beslut i Stockholms Kommunfullmäktiges (KF) 2004-07-01, § 3 om trängselskatter i Stockholm stad samt
- anhållan om inhibition

KF har bl a beslutat att överlåta till Vägverket att fortsätta den upphandling om bl a inköp av teknik för trängselskatten.

Kommunstyrelsen bemyndigas att träffa avtal med Vägverket vilket skall ske genom delegation till en tjänsteman. Detta är olagligt. Visserligen kan kommunstyrelsen delegera olika uppgifter till tjänsteman hos kommunen. Men 6 kap 34 § kommunallagen tillåter inte delegation i principiella frågor av detta slag

Citat: I följande slag av ärenden får beslutanderätten inte delegeras:

1. ärenden som avser verksamhetens mål, inriktning, omfattning eller kvalitet,
2. framställningar eller yttranden till fullmäktige liksom yttranden med anledning av att beslut av nämnden i dess helhet eller av fullmäktige har överklagats.

Vidare strider beslutet mot lagen om offentlig upphandling (1992:1528).

Den upphandling som staden inlett strider mot lagen om offentlig upphandling. Kravspecifikationen är bunden av de uppfattningar som olika konsulter har haft. Vidare har Kammarrätten dömt att upphandlingen är olaglig. Enligt de nya lagarna om trängselskatt enligt Prop. 2003/04:145 och prop. 2003/04:169 är kontrollen av fordonen och beskattningen en statlig uppgift som skall verkställas av Vägverket och Skatteverket tillsammans. Den information som Vägverket avläser vid tullarna skall genast vidarebefordras till Skatteverket som skall fatta

beslut om beskattningen så att den debiteras rätt person på rätt sätt. Det är därför omöjligt att skaffa en teknik för trängselskatt som enbart bygger på de principer som Stockholm stad eller Vägverket i kravspecifikationer har redovisat för olika entreprenörer. Det är därför inte tillräckligt att Stockholm stad överlämnar sitt hittills bedrivna arbete till Vägverket. Stockholm måste naturligtvis träffa avtal i denna fråga även med Skatteverket, kanske också med Post-och Telestyrelsen för att få garantier om en säker kommunikation från tullplatser till Vägverkets och Skatteverkets datorer. En kravspecifikation i upphandlingen måste för att bli giltig utarbetas i samverkan med också Skatteverket. Kanske en kravspecifikation kan göras så att viss datorkraft i Vägverkets datorer hyrs ut till Skatteverket eller vice versa. Därför måste en helt ny kravspecifikation med stöd i lagen om offentlig upphandling utarbetas. Stockholm stad får inte längre fortsätta att engagera sig i denna statliga angelägenhet, eftersom en kommun inte får syssla med frågor som är en statlig angelägenhet enligt kommunallagen.

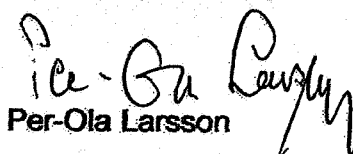
Den nyaste lagen om medverkan från kommunen (prop 2003/2004:169) ålägger inte kommunen att medverka vid kontroll och skatteuppbörd. Lagen säger bara att kommunen kan medverka. Frågan är varför det är så viktigt att Stockholm medverkar i denna beskattning. Visserligen hade Stockholm ett kommunalt uppbördsverk fram till 1967. Då beslöt Riksdagen att beskattningsverksamhet inte är någon lämplig kommunal verksamhet. Stockholm fick då liksom alla andra kommuner statliga skatteverk. I övrigt föreskriver kommunallagen att en kommun inte får syssla med det som staten ska sköta. Varför Stockholm nu vill åta sig denna frivilliga uppgift är en gåta. Några motiv har inte anförts i Stockholms kommunfullmäktige som motiverar en så kostnadskrävande insats. Hela denna fråga är en angelägenhet för två statliga ämbetsverk enligt gällande lag om trängselskatt. Hur som helst är fullmäktiges nu aktuella beslut olagligt eftersom det strider mot både kommunallagen och annan lag.

Om trängselskatter har kommunen varit ute i ogjort väder och gått ut i en upphandling i ett ärende som den inte har kompetens till. Innehållet i lagen måste på ett mycket tidigt stadium ha varit känt för kommunen. Vägverket får naturligtvis inte vara bundet av alla de fel som kommunen åstadkommit i detta ärende. Huruvida Skatteverket har fått redovisa sina krav är inte känt. Vägverket och Skatteverket måste fastställa sina kravspecifikationer neutralt och enligt upphandlingslagen erbjuda anbud enligt Eu:s regelverk och genom annonsering i Europajournalen. Stockholm stad har begränsat en allmän konkurrens mellan olika bolag i Europa. Det får inte binda Vägverket och Skatteverket. Självklart kan man genom ett korrekt anbudsförfarande fråga till de företag som redan installerat sådan utrustning i andra europeiska städer väsentligt kunna minska statens kostnader genom att köpa eller kanske bättre leasa – eftersom det är fråga om ett försök - sådana tekniska system som utvecklats i andra länder som tidigare har tillämpat "trängselskatt".

Som jag visat strider det nu aktuella beslutet mot redovisade lagrum. Det strider också mot en rad rättighetslagar som t ex socialtjänstlagens regler om obligatorisk omsorg till pensionärer och funktionshindrade. Där står det inte att kommunen *kan*. Där står det *skall*. Därför får Stockholm stad inte engagera sig i ett frivilligt åtagande som gäller medverkan i ett projekt med trängselskatt, som är en statlig angelägenhet innan staden har fullföljt sina obligatoriska åligganden för t ex funktionshindrade kommunmedlemmar och pensionärer. Därmed strider beslutet också mot 1 kap.1 § regeringsformen. Beslutet skall alltså upphävas enligt 10 kap 8 § p 1 & 4.

Även om LR upphäver detta beslut torde Stockholms finansborgarråd fortsätta att driva trängselskatten enligt sitt koncept tills hon om några år har förlorat i Regeringsrätten. Allt för stora belopp ur stockholmarnas gemensamma kassakista kastas bort i onödan. Syntesen av detta bör bli att staten får sköta den statliga trängselskatten genom sina expertmyndigheter medan staden använder sina resurser till socialtjänst och andra obligatoriska kommunala uppgifter. **DET ÄR ANGELÄGET ATT Länsrätten hjälper stockholmarna att förhindra denna kommunala inblandning genom inhibition. Jag hemställer därför att Länsrätten med största möjliga skyndsamhet förordnar att beslutet inte får verkställas.**

Med vänlig hälsning

Per-Ola Larsson

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN
Rotel 224
Avd 2

BESLUT
2004-07-09
Meddelat i Stockholm

Mål nr
13588-04 E

KLAGANDE
Per-Ola Larsson, 370417-2653
Ulrikagatan 13
115 23 STOCKHOLM

MÖTPART
Stockholms stad
Stadshuset
105 35 STOCKHOLM

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF/KS Kansli	
Ink.	2004-07-12
Dnr:	125-2630/2004
Till:	RI, jur. avd.
akden	

ÖVERKLAGAT BESLUT

Stockholms kommunfullmäktiges beslut den 1 juli 2004, § 3

SAKEN

Laglighetsprövning enligt kommunallagen (1991:900) - KL; nu fråga om inhibition

REDOGÖRELSE FÖR ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunfullmäktige i Stockholms Stad beslutade den 1 juli 2004, § 3 Avtal mellan Stockholms stad och Finansdepartementet respektive Vägverket avseende försöket med trängselskatt bland annat följande.

1. Bilagda avtal mellan Stockholms stad och Vägverket godkänns, bilaga 1 till utlåtandet.
2. Kommunstyrelsen bemyndigas att träffa kompletterande avtal med Vägverket efter vad som anges i utlåtandet.
3. Kommunstyrelsen bemyndigas att träffa avtal med regeringen om stadens medverkan i försöket m.m. och statens ersättning härför till staden.

YRKANDE

Per-Ola Larsson överklagar beslutet och yrkar att det skall upphävas. Han yrkar även att inhibition meddelas. Som grund för sitt yrkande anför han bland annat följande. Delegation i principiella frågor av aktuellt slag strider mot 6 kap. 34 § KL. Dessutom strider beslutet mot bestämmelserna i lagen (1992:1528) om offentlig upphandling - LOU. Det är inte tillräckligt att Stockholms Stad överlämnar sitt hittills bedrivna arbete till Vägverket. Avtal i denna frå-

Dok.Id 201148

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 17106	Krukmakargatan 19	08-720 90 00	08-720 93 00	måndag - fredag
104 62 Stockholm		E-post: lansrattenistockholm@dom.se		09:00 - 12:00
				12:00 - 15:00

ga måste även slutas med Skatteverket. En kravspecifikationen i upphandlingen måste för att bli giltiga utarbetas i samverkan med också Skatteverket. Stockholms Stad får inte heller engagera sig i en fråga som är en statlig angelägenhet. Beslutet strider dessutom mot en rad rättigheter inom socialtjänstlagens område som t ex. regler om obligatorisk omsorg till pensionärer och funktionshindrade. Stockholms Stad får inte engagera sig i en statlig angelägenhet innan man fullföljt sina obligatoriska åligganden. Därmed strider beslutet mot 1 kap. 1 § i Regeringsformen. Mot bakgrund av detta skall beslutet upphävas enligt 10 kap. 8 § p. 1 och 4.

SKÄL

Enligt 28 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) kan domstol, som har att pröva besvär, förordna att det överklagade beslutet, om det annars skall lända till efterrättelse omedelbart, tills vidare icke skall gälla och även i övrigt förordna rörande saken.

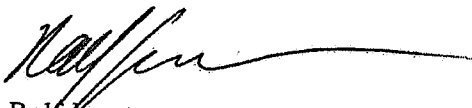
Enligt fast rättstillämpning skall en bedömning av om inhibition bör meddelas grundas på ett preliminärt ställningstagande till om det överklagade beslutet är felaktigt. Inhibition bör vidare komma ifråga endast om starka skäl talar för att beslutet är felaktigt och om inhibition är ägnad att förhindra att ett allmänt eller enskilt intresse åsamkas beaktansvärd skada.

Länsrätten, som senare kommer att uppta målet till slutlig prövning, finner inte skäl att meddela förbud mot verkställighet av kommunfullmäktiges beslut. Yrkandet avseende inhibition skall därför inte bifallas.

BESLUT

Länsrätten avslår yrkandet om inhibition.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (Dv3109/1a)

Rolf Jonsson
tädman

ms

LÄNSRÄTTEN I
STOCKHOLMS LÄN
Rotel 224
Avd 2

BESLUT
2004-08-12
Meddelat i Stockholm

Mål nr
13588-04 E

KLAGANDE
Sten Nordin
Jan Björklund
Ewa Samuelsson
Stadshuset
105 35 STOCKHOLM

STOCKHOLMS STAD	
Kommunstyrelsen	
KF/KS Kansli	
Ink.	2004 -08- 1 3
Dnr:	135-2999/2004
Till:	EL

MOTPART
Stockholms stad
Stadshuset
105 35 STOCKHOLM

ÖVERKLAGAT BESLUT
Kommunfullmäktiges beslut den 1 juli 2004, § 3

SAKEN
Laglighetsprövning enligt kommunallagen (1991:900) - KL; nu fråga om inhibition

REDOGÖRELSE FÖR ÖVERKLAGAT BESLUT

Kommunfullmäktige i Stockholms Stad beslöt den 1 juli 2004, § 3, under rubriken "Avtal mellan Stockholms stad och Finansdepartementet respektive Vägverket avseende försöket med trängselskatt" bl.a. följande.

- "1. Bilagda avtal mellan Stockholm stad och Vägverket godkänns, *bilaga 1 till utlåtandet*.
2. Kommunstyrelsen bemyndigas att träffa kompletterande avtal med Vägverket efter vad som anges i utlåtandet.
3. Kommunstyrelsen bemyndigas att träffa avtal med regeringen om stadens medverkan i försöket m.m. och statens ersättning härför till staden."

Dok.Id 230404

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 17106 104 62 Stockholm	Krukmakargatan 19	08-720 90 00 E-post: lansrattenistockholm@dom.se	08-720 93 00	måndag – fredag 09:00 - 12:00 12:00 - 15:00

YRKANDE

Sten Nordin, Jan Björklund och Ewa Samuelsson överklagar beslutet och yrkar att det skall upphävas. Som grund härför anförs att enligt 3 kap. 10 § KL har fullmäktige rätt att uppdra åt nämnder att fatta beslut i fullmäktiges ställe. Delegationsrätten är dock begränsad och får inte gälla sådana ärenden som anges i 3 kap. 9 § första stycket, bl.a. ärenden av "av större vikt" och "budget, skatt och andra viktiga ekonomiska frågor". Avtalen mellan staden och Vägverket respektive Finansdepartementet, måste med tanke på beloppen och betydelsen för Stockholm, anses vara ett i kommunallagens mening ärende av större vikt. Införandet av ny skatt och de betydande kostnaderna för detta gör att det även måste ses som ett ärende om viktig ekonomisk fråga. Delegering till kommunstyrelse eller tjänsteman är därför inte tillåten. Vidare anförs att enligt 5 kap. 26 § KL ska ett ärende beredas av den nämnd vars verksamhetsområde det berör. Så har inte skett i detta fall då Gatu- och fastighetsnämnden inte getts möjlighet att yttra sig. Sten Nordin, Jan Björklund och Ewa Samuelsson yrkar även att länsrätten förordnar att beslutet tills vidare inte skall gälla (inhibition). Till stöd härför anförs att om stadsdirektören, under ärendets beredning i länsrätten, på stadens vägnar ingår avtal med staten skulle staden kunna lida ekonomisk skada och skapa rättsförhållanden som inte gick att återställa efter det att länsrätten meddelat dom.

Stockholms stad har i yttrande med anledning av yrkandet om inhibition anfört att skäl för inhibition saknas, se bilaga 1.

SKÄL

Länsrätten kommer senare att avgöra målet slutligt, dvs. pröva det överklagade beslutet i den för laglighetsprövning bestämda ordningen. Beträffande nu aktuellt yrkande om inhibition gör rätten följande bedömning.

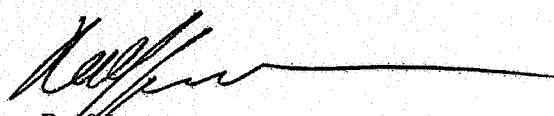
Enligt fast rättstillämpning skall en bedömning av om inhibition bör meddelas grundas på ett preliminärt ståndpunktstagande till om det överklagade beslutet är olagligt eller ej enligt de av klaganden åberopade omständigheterna. Inhibition bör komma ifråga endast om starka skäl talar för att beslutet är olagligt och om förbudet är ägnat att förhindra att ett allmänt eller enskilt intresse åsamkas beaktansvärd skada.

Länsrätten finner inte skäl att meddela förbud mot verkställighet av kommunfullmäktiges beslut. Yrkandet avseende inhibition skall därför inte bifallas.

BESLUT

Länsrätten avslår yrkandet om inhibition.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (Dv3109/1a)

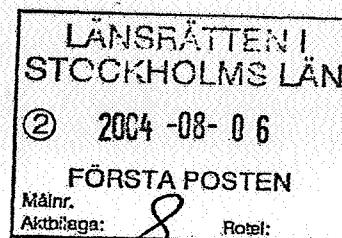
Rolf Jonsson
rådman

AR

(24)

Stadsledningskontoret

JURIDISKA AVDELNINGEN
ALLMÄNJURIDISKA ENHETENDNR 125-2999/2004 SID 1 (7)
2004-08-06Länsrätten i Stockholms län
Box 17106
104 62 STOCKHOLMM Å L N R 1 3 5 8 8 - 0 4 O C H
I 5 4 7 7 - 0 4 R O T E L 2 2 4

Länsrätten har förelagt Stockholms stad att yttra sig med anledning av att Sten Nordin m.fl. överklagat Stockholms kommunstyrels beslut 2004-07-01 § 2 och Stockholms kommunfullmäktiges beslut 2004-07-01 § 3 om avtal mellan Stockholms stad och Finansdepartementet respektive Vägverket avseende försöket med trängselskatt. Stockholms stad har beretts tillfälle att yttra sig över yrkandet om inhibition senast den 11 augusti 2004.

Med stöd av bifogade behörighetshandling får jag anmäla mig som ombud för Stockholms kommun genom dess kommunstyrelse, nedan kallad staden, och anföra följande.

Besluten

- Kommunstyrelsens i Stockholm beslut den 1 juli 2004 § 2 lyder:

Kommunstyrelsen beslöt föreslå kommunfullmäktige besluta följande.

1. Bilagda avtal mellan Stockholms stad och Vägverket godkänns, *bilaga 1 till utlåtandet*.
2. Kommunstyrelsen bemyndigas att träffa kompletterande avtal med Vägverket efter vad som anges i utlåtandet.
3. Kommunstyrelsen bemyndigas att träffa avtal med regeringen om stadens medverkan i försöket m m och statens ersättning härför till staden.
4. Återremissen anses därmed vara besvarad.
5. Protokollet i detta ärende förklaras omedelbart justerat.

Kommunstyrelsen beslöt för egen del – under förutsättning av kommunfullmäktiges beslut ovan – följande

Stadsdirektören ges i uppdrag att träffa avtal med Vägverket om överföring av den påbörjade upphandlingen enligt grunderna i utlåtandet.

Reservation

Borgarråden Axén Olin och Nordin samt Kristina Alvendal (alla m), Ann-Katrin Åslund och Ulf Fridebäck (båda fp) samt Ewa Samuelsson (kd) hänvisade till borgarrådet Axén Olins, Ann-Katrin Åslunds och Ewa Samuelssons gemensamma yrkande.

DNR 125-2999/2004 SID 2 (7)

- Stockholms kommunfullmäktiges beslut den 1 juli 2004 § 3 lyder:

Kommunfullmäktige hade alltså – i enlighet med kommunstyrelsens förslag – beslutat följande.

1. Bilagda avtal mellan Stockholms stad och Vägverket godkänns, *bilaga 1 till utlåtandet*.
2. Kommunstyrelsen bemyndigas att träffa kompletterande avtal med Vägverket efter vad som anges i utlåtandet.
3. Kommunstyrelsen bemyndigas att träffa avtal med regeringen om stadens medverkan i försöket m.m. och statens ersättning härför till staden.
4. Återremissen anses därmed vara besvarad.

Inställning

Staden bestrider klagandenas yrkande om att besluten upphävs och inhibitionsyrkandet.

Överklagandena, såvitt avser punkterna 2 och 3 i kommunstyrelsebeslutet, skall i först hand avvisas. Beslutspunkterna i första stycket innefattar förslag till kommunfullmäktige och är av rent förberedande art. Beslutet i den delen kan därför inte överklagas (10 kap. 2 § p. 2 kommunallagen).

Överklagandena

Staden uppfattar att överklagandena avser kommunstyrelsebeslutets punkter 2 och 3 om bemyndigande för kommunstyrelsen och uppdraget till stadsdirektören samt kommunfullmäktigebeslutets punkter 2 och 3 om bemyndigande för kommunstyrelsen.

Som överklagandena får förstås är grunderna att besluten inte tillkommit i laga ordning (10 kap. 8 § p. 1 kommunallagen) och att det organ som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter (10 kap. 8 § p. 3 kommunallagen).

Klagandena har bl. a. hänvisat till 3 kap. 9 och 10 §§ kommunallagen och anfört att delegation till kommunstyrelse och tjänsteman inte är tillåten. Vidare har klagandena hänvisat till 5 kap. 26 § kommunallagen och anfört att eftersom gatu- och fastighetsnämnden inte getts tillfälle att yttra sig skall besluten upphävas.

Som skäl för inhibition har klagandena anfört att "om stadsdirektören, under ärendets beredning i länsrätten, på stadens vägnar ingår avtal med staten skulle staden kunna lida ekonomisk skada och skapa rättsförhållanden som inte gick att återställa efter det att länsrätten meddelat dom."

Bemötande

Bakgrund

Staden hänvisar till vad som framgår av tjänsteutlåtandet 2004:101, bilaga, och vill framhålla samt tillägga följande.

DNR 125-2999/2004 SID 3 (7)

Kommunfullmäktige i Stockholm beslutade den 2 juni 2003 att genomföra ett försök med miljöavgifter under förutsättning att riksdagen fattade beslut om en lagstiftning som möjliggjorde detta samt att ge kommunstyrelsen i uppdrag att på sätt som stadsledningskontoret föreslagit genomföra upphandling. Detta beslut överklagades genom laglighetsprövning men länsrätten ogillade besvären. Länsrättens dom överklagades till kammarrätten som i dom den 10 juni 2004 (mål nr 8266-03) beslutade att i ett avseende bifalla besvären. Kammarrätten beslutade att upphäva kommunfullmäktiges beslut att uppdraga åt kommunstyrelsen att genomföra upphandlingen på sätt som stadsledningskontoret föreslagit. I övrigt ogillades besvären.

Riksdagen beslutade den 16 juni 2004 att anta ett förslag till lag om trängselskatt, proposition 2003/04:145. Ett försök med trängselskatt skall enligt riksdagens beslut genomföras i Stockholm. I propositionen anges att staten skall kompensera staden för stadens kostnader i samband med försöket med trängselskatt. Vidare framgår att första årets avskrivningar för försöket i fråga om investeringar skall avräknas med intäkterna från försöket. Resterande del av intäkterna skall utbetalas till länet i form av ytterligare satsningar på kollektivtrafiken. Regeringen har i beslut den 21 juni 2004 bekräftat att staten kommer att kompensera staden på sätt som framgår i propositionen.

Regeringen uppdrog i beslut den 27 maj 2004 åt Vägverket att senast den 1 september 2004 tillse att verket genom avtal tillförsäkras den utrustning m.m. som verket behöver för att utföra sina uppgifter i Stockholms kommun enligt lagen (2004:629) om trängselskatt.

De nu överklagade besluten

- *Kommunfullmäktigebeslutet*

Kommunfullmäktiges beslut innebär dels att godkänna ett avtal mellan staden och Vägverket, dels att bemyndiga kommunstyrelsen att träffa kompletterande avtal med Vägverket på sätt som anges i underlaget för beslutet, dels ock att bemyndiga kommunstyrelsen att träffa avtal med regeringen om stadens medverkan i försöket m. m. och statens ersättning till staden för försöket.

Av det avtal mellan staden och Vägverket som godkänts av kommunfullmäktige, beslutspunkten 1, framgår att Vägverket och staden är överens om att Vägverket skall ges möjlighet att få tillgång till den upphandling staden inlett avseende den utrustning som erfordras för försöket.

Av tjänsteutlåtandet 2004:101 kan utläsas att det fanns tre tänkbara vägar att gå för att överföra upphandlingen till Vägverket. Dessa vägar var

DNR 125-2999/2004 SID 4 (7)

- a) att staden fullföljde upphandlingen och därefter överlät de upphandlade varorna och tjänsterna till Vägverket,
- b) att Vägverket inträdde i stadens ställe som köpare och beställare i upphandlingen och att Vägverket träffade avtal direkt med leverantörerna, samt
- c) att avtal träffades mellan parterna om överlåtelse av hela eller delar av stadsledningskontorets miljöavgiftskansli, varvid den påbörjade upphandlingen skulle ingå som en del i överlåtelsen.

Miljöavgiftskansliet är den enhet inom stadsledningskontoret som hanterat upphandlingen av systemet för försöket.

Stadsledningskontoret avrådde från alternativ a.

Det är således kommunfullmäktige som fattat beslut om att upphandlingen skall övergå till Vägverket. Kommunfullmäktige har vidare noga redovisat de olika alternativa sätt på vilken övergången skulle ske. Kommunstyrelsens bemyndigande, enligt beslutspunkten 2, att träffa ett kompletterande avtal med Vägverket innebär närmast att fullfölja kommunfullmäktiges beslut. Det har inte inneburit att kommunfullmäktige delegerat till kommunstyrelsen att fatta beslut i ärende "av större vikt" eller om "budget, skatt eller andra viktiga ekonomiska frågor". Med hänsyn till de direktiv kommunfullmäktige lämnat har det beslut kommunstyrelsen erhållit i uppdrag att fatta inneburit små möjligheter till självständig handläggning utan närmast varit av verkställande art.

Stadsdirektören har den 5 juli 2004 på kommunstyrelsens vägnar träffat det kompletterande avtalet med Vägverket innebärande att Vägverket övertagit upphandlingen och åtagit sig att fullfölja densamma. Vägverket meddelade den 9 juli 2004 tilldelningsbeslut i upphandlingen.

Kommunstyrelsen har också bemyndigats att träffa avtal med regeringen om kostnaderna för försöket, kommunfullmäktiges beslutspunkt 3. Som framgått ovan har i propositionen 2003/04:145 angetts att staten skall stå för stadens kostnader för försöket, att första årets avskrivningskostnader för försöket i fråga om investeringar skall avräknas mot intäkterna samt att resterande del av intäkterna skall utbetalas till länet i form av ytterligare satsningar på kollektivtrafiken. Regeringen har som nämnts bekräftat detta i efterföljande beslut.

Det bemyndigande kommunstyrelsen erhållit innebär att Stockholms stad med staten skall träffa ett avtal i vilket dessa kostnader förtydligas och specificeras inom de ramar riksdagen och regeringens beslut ger.

DNR 125-2999/2004 SID 5 (7)

Att bemyndiga kommunstyrelsen att träffa detta preciserade avtal innebär därför inte att kommunfullmäktige delegerat till kommunstyrelsen att fatta beslut i ärende "av större vikt" eller om "budget, skatt eller andra viktiga ekonomiska frågor". Även här är det snarast fråga om ett uppdrag av närmast verkställande karaktär.

Närmare om lagligheten av kommunfullmäktigebeslutet

Vad klagandena har anfört om delegeringsrätten får uppfattas att de gör gällande att i ärendet aktuella avtal som kommunstyrelsen bemyndigats att träffa är av större vikt och därför inte lagligen kan delegeras till kommunstyrelsen.

I 3 kap. 9 § kommunallagen framgår att fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för kommunen. I paragrafen sker en exemplifiering i åtta punkter.

Med hänvisning till vad som anförts om de nu överklagade besluten är det inte fråga om ett ärende av större vikt som omfattas av 3 kap. 9 § kommunallagen. Att träffa kompletterande avtal med Vägverket och att träffa avtal med regeringen faller därför inte inom området för ärenden som fullmäktige ensam har beslutanderätt till, utan möjlighet att delegera.

Med stöd av bestämmelsen i 3 kap. 10 § kommunallagen har det således varit lagligt att delegera till kommunstyrelsen på sätt som skett. Kommunfullmäktige har inte överskridit sina befogenheter.

I sammanhanget kan betonas att syftet med 1991 års kommunallag bl. a. var att få till stånd en friare arbetsfördelning mellan fullmäktige och nämnderna. Utrymmet för vad som kan delegeras är givetvis större för en kommun av Stockholms storlek än för små kommuner.

Till bemötande av vad klagandena anfört om beredningen av ärendet får stadens anföra följande:

Av tjänsteutlåtande 2004:101 framgår att ärendet remitterats till stadsledningskontoret som berett ärendet. Stadsledningskontoret har enligt sin instruktion (Kfs 2000:7) till uppgift att biträda kommunstyrelsen i dess ledning och samordning av den kommunala förvaltningen och är styrelsens verkställande, beredande och förvaltande organ.

Kommunstyrelsen har efter sedvanlig beredning av borgarrådsberedningen beslutat i ärendet den 1 juli 2004.

Kommunallagens bestämmelse i 5 kap. 26 § kommunallagen innebär att innan ett ärende avgörs av fullmäktige skall det ha beretts antingen av en

DNR 125-2999/2004 SID 6 (7)

nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör eller av en fullmäktigeberedning.

Upphandlingsärendet har helt hanterats av stadsledningskontorets miljöavgiftskansli. Med hänsyn till detta och till de överklagade beslutens innebörd, att träffa avtal med Vägverket om överförande av upphandlingen och att träffa avtal med staten om kostnaderna för försöket, har beredningen skett såsom nämnts. De avtal som nu är aktuella berör enbart kommunstyrelsens verksamhetsområde. Ärendet berör inte gatu- och fastighetsnämndens verksamhetsområde eller uppgifter.

Det är kommunfullmäktige som ensam bestämmer omfattningen av sina ärendens beredning.

Ärendet har alltså beretts i laga ordning.

- *Kommunstyrelsebeslutet*

När det gäller kommunstyrelsens beslut att uppdra åt stadsdirektören att träffa avtal med Vägverket om överföring av den påbörjade upphandlingen enligt grunderna i kommunfullmäktiges beslut är detta en följd av kommunfullmäktiges beslut om bemyndigande till kommunstyrelsen.

Som ovan angetts har stadsdirektören med stöd av de nu överklagade besluten träffat det kompletterande avtalet med Vägverket.

Närmare om lagligheten av kommunstyrelsebeslutet

Lagligheten av bemyndigandena till kommunstyrelsen har bemötts ovan.

Bestämmelserna om delegering av ärenden inom en nämnds verksamhetsområde finns i 6 kap. 33-38 §§ kommunallagen.

Räckvidden av delegeringsbefogenheten framgår av stadgandet i 6 kap. 34 § kommunallagen vari anges de slag av ärenden som inte får delegeras.

Klagandena har inte ens påstått att kommunstyrelsens beslut att delegera till stadsdirektören att träffa det kompletterande avtalet med Vägverket avser ärende som anges i paragrafen.

Med hänsyn till ärendets innebörd är det i enlighet med kommunallagens bestämmelser att delegera till stadsdirektören på angivet sätt. Kommunstyrelsen har alltså inte överskridit sina befogenheter.

För det fall det kan uppfattas att klagandena även ifrågasatt beredningen av kommunstyrelseärendet kan tilläggas att kommunallagen inte uppställer något formellt krav på att nämndernas ärenden skall beredas. Att bered-

DNR 125-2999/2004 SID 7 (7)

ning av kommunstyrelseärendet ändå skett framgår av tjänsteutlåtandet. Ärendet har alltså beretts i laga ordning.

Inhibition

Skäl för inhibition saknas.

Till bemötande av vad klagandena anfört får staden framföra följande:

Av rättspraxis framgår att inhibition endast bör komma i fråga om starka skäl talar för att beslutet är olagligt och förbudet är ägnat att förhindra att ett allmänt eller enskilt intresse åsamkas beaktansvärd skada.

Som framgått ovan har klagandena inte anfört några omständigheter som skall medföra att de överklagade besluten med tillämpning av 10 kap. 8 § kommunallagen skall anses olagligt.

Som nämnts har kommunstyrelsen den 5 juli 2004 träffat det kompletterande avtalet med Vägverket innebärande att Vägverket övertagit upphandlingen och åtagit sig att fullfölja densamma. Avtal med staten har ännu inte träffats och kommer inte att träffas förrän efter den 1 januari 2005.

Mot bakgrund av de nu överklagade beslutens innebörd kan enligt stadens uppfattning varken staden eller någon enskild åsamkas skada vid verkställighet av besluten.

För övrigt kan framhållas att Stockholms kommun genom att överlämna hela upphandlingen till Vägverket genomfört en rättelse föranledd av Kammarrättens dom 2004-06-10.

Slutligen kan hänvisas till länsrättens i Stockholms läns tidigare meddelade avslagsbeslut av inhibitionsyrkande rörande kommunfullmäktige-beslutet (klagande Per-Ola Larsson, beslut 2004-07-09 i mål nr 13588-04).

Stockholm som ovan

Catharina Gyllencreutz
vice stadsjurist